

El Comebe obre a la Fatarella el nou centre d'interpretació 'Internacionals a l'Ebre'

La Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya s'amplia amb l'obertura, aquest dissabte 27 de març de 2010, a les 12.00 h., d'un nou equipament a la Fatarella, el centre d'interpretació **Internacionals a l'Ebre**, que viurà una jornada de portes obertes durant tot el cap de setmana. Aquest nou centre del Comebe, adscrit a la xarxa d'espais del Memorial Democràtic i sota la direcció científica de l'historiador Josep Maria Solé i Sabaté, amb l'assessorament històric de Joan Villarroja i Àlex Cervelló, aborda la internacionalització de la Guerra Civil en el marc concret de la Batalla de l'Ebre.

La inauguració del centre **Internacionals a l'Ebre** la protagonitzen l'alcaldeessa de la Fatarella, Carme Pelejà; la directora general de Memòria Democràtica del Departament d'Interior i vicepresidenta del Comebe, Maria Jesús Bono, i el director del Serveis Territorials d'Innovació, Universitat i Empresa de les Terres de l'Ebre, Josep Felip Monclús i Benet. A l'acte també hi assisteix la directora dels Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Pilar Andreu.

Atès que per entendre la Batalla de l'Ebre i la Guerra Civil és imprescindible abordar el conflicte bèl·lic des d'una perspectiva integral i contextualitzada dins de la situació política internacional, la proposta del centre d'interpretació **Internacionals a l'Ebre** va de l'àmbit local al general. El centre deixa ben clar que tant la Batalla de l'Ebre com la Guerra Civil, més enllà del conflicte intern a Espanya, van estar estretament connectades com a fet històric amb l'auge dels totalitarismes a Europa.

En aquest sentit, és clarificadora la frase de l'historiador Pierre Vilar escollida per introduir el visitant a **Internacionals a l'Ebre**: *"Mai no es reflexionarà prou sobre les relacions, clares i obscures, grolleres i subtils, directes i indirectes, entre la guerra d'Espanya i la història mundial del segle xx"*.

El nou centre **Internacionals a l'Ebre** pretén transmetre la importància que la participació internacional va tenir en el desenvolupament de la Guerra Civil i de la Batalla de l'Ebre, presentant el concepte de la internacionalització des de diverses perspectives (personals, organitzatives, militars) i plantejant de forma senzilla la complexitat dels esdeveniments i les relacions entre els diversos agents implicats.

Així, per entendre la internacionalització, cal veure la doble direcció de les relacions i no imaginar que la intervenció és autònoma, sinó que actua com a conseqüència de les demandes realitzades pels dos bàndols i dels interessos de les diverses potències que hi intervenen. Al marge de la intervenció

d'aquestes, cal destacar que l'impacte internacional assoleix una gran dimensió i el conflicte espanyol esdevé un tema de debat internacional.

L'exposició analitza els aspectes de política i diplomàcia internacional vinculats al conflicte espanyol, i del moviment voluntari de combatents internacionals sorgit com a resposta de la no intervenció de les democràcies. Aquests factors van condicionar la guerra civil fins les darreres conseqüències: la derrota de la República. El projecte museogràfic, realitzat per DVA Associats, inclou imatges i fotografies d'una trentena d'arxius i fons documentals d'arreu del món.

Amb la incorporació d'aquest nou equipament del Comebe a la Fatarella, el projecte dels Espais de la Batalla de l'Ebre adquireix una visió global i completa de la Guerra Civil i de la Batalla de l'Ebre. Fins ara, el Consorci disposava de quatre centres d'interpretació

- **115 dies (Corbera d'Ebre).** Centre d'interpretació que mostra els diferents objectius dels dos exèrcits i el desenvolupament de la batalla de l'Ebre, i com aquesta va deixar ferida la nostra terra.
- **Soldats a les trinxeres (Vilalba dels Arcs).** Centre d'interpretació en el que les persones es converteixen en protagonistes i sorgeix la qüestió clau: ser persona o ser soldat? La primera ens mostra la vida quotidiana a les trinxeres, enfrontada totalment a la segona, que mostra les activitats bèl·liques.
- **Hospitals de sang (Batea).** Centre d'interpretació on es contraposen dos sistemes sanitaris: els franquistes adapten el sistema preexistent, mentre els republicans han d'innovar per poder suplir les mancances provocades per la guerra.
- **Les veus del front (Pinell de Brai).** Centre d'interpretació que presenta com els diferents missatges propagandístics emprats durant el període 1936-1939 s'estenen a tots els segments d'una societat en guerra, i com la premsa i la propaganda es converteixen en una arma més.

Amb aquests quatre centres d'interpretació, més el nou centre ***Internacionals a l'Ebre*** de la Fatarella, el Comebe tracta de forma museogràfica gairebé totes les qüestions essencials per entendre la Batalla de l'Ebre i, en alguns casos, generalitzables al conjunt de la Guerra Civil (sanitat durant la guerra, condicions de vida a les trinxeres, propaganda...).

Després d'aquest primer cap de setmana de portes obertes, el nou centre ***Internacionals a l'Ebre*** es podrà visitar els divendres i dissabtes d'11.00 a 14.00 h. i de 16.00 a 19.00 h., i els diumenges d'11.00 a 14.00 h. L'entrada normal costa 2 euros i la reduïda 1 euro. El Comebe ofereix també visites comentades amb serveis de guiatge per a grups que es poden concertar trucant als telèfons 977.421.526 o bé 616.936.052.

El centre d'interpretació ***Internacionals a l'Ebre*** està dividit en els tres àmbits següents:

1. Ràpida internacionalització i Europa en crisi

El context internacional de 1936 amb una Europa que respira tensió, i com el fracàs de l'aixecament militar provoca la demanda d'ajut i una ràpida internacionalització del conflicte.

L'ofensiva de l'Ebre és la darrera carta de la República per intentar canviar els esdeveniments a favor seu. En termes estrictament militars, vol evitar la caiguda de València i l'amenaça a Madrid, en termes estratègics pretén capgirar la situació internacional, ja sigui per un canvi de posició de les democràcies o per l'esclat de la guerra amb Alemanya.

2. Dimensions de la participació internacional

Aquest àmbit està estructurat a partir de dos eixos:

- **La internacionalització des d'una dimensió personal** (a les parets): pretén transmetre les motivacions, la diversitat, les conseqüències personals, etc. de la participació internacional, expressant la intensa implicació emotiva a nivell mundial que va arrossegar a moltes persones a implicar-se, de manera directa o indirecta, en el conflicte espanyol.

- **La internacionalització des d'una dimensió estructural** (espai central): pretén mostrar les diverses maneres d'intervenció organitzada i establir-ne les relacions mútues i la dimensió militar.

L'espai central compta amb diversos subapartats:

Suport desigual

Les tres posicions que van adoptar els diversos estats davant del conflicte espanyol:

Ajuda als rebels: Alemanya, Itàlia i Portugal.

No intervenció: Gran Bretanya, França i els EUA.

Ajuda a la República: URSS i Mèxic.

Els combatents

Els protagonistes de l'ajuda humana, tant les tropes com els voluntaris que cada bàndol va mobilitzar i els moviments de solidaritat que a les democràcies va generar l'actitud de no-intervenció dels govern respectius. El paper de les Brigades Internacionals, els soviètics i les tropes de Franco.

La nostra guerra al món

Els diaris de tot el món van escriure sobre allò que succeïa al nostre país. El Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, conscient del paper que tenia aquesta difusió, va elaborar noticiaris en diferents idiomes.

Solidaritat internacional

Els mecanismes de solidaritat civil que la guerra va generar sobretot en les democràcies occidentals. Mobilitzacions per influir en la intervenció dels governs respectius, i creació de sistemes d'ajut sanitari, recaptació de fons, tramesa d'aliments i acollida de refugiats

Internacionals al camp de batalla

L'ajut militar internacional rebut durant el conflicte va ser desigual a favor dels franquistes i, després de mesos de guerra, es va accentuar a la batalla de l'Ebre, on es van enfrontar dos exèrcits de forma desigual.

3. Pacte de Munic i final del conflicte

"Va ser el Pacte de Munic el que va acabar convertint la batalla de l'Ebre en una derrota sense pal·liatiu". Aquesta cita de Paul Preston tanca l'espai expositiu al costat d'un audiovisual que explica com la claudicació de les democràcies davant de Hitler sentencià definitivament el resultat de la Batalla de l'Ebre i de la Guerra Civil. I com, poc després, també es manifestà inútil a nivell internacional, ja que no va impedir l'esclat de la segona guerra mundial.